

Сильне місцеве самоврядування. Сильна Україна

Дата: Січень 2016, Картка проекту (робочий переклад)

---

1 Підтримка місцевого самоврядування

Україна має давні традиції централізованого планування та жорсткого регулювання місцевих або муніципальних питань з боку національного уряду. З реалізацією нинішнім урядом нової політики децентралізації та місцевого самоврядування ця традиція залишиться у минулому, а реформи впроваджуватимуться відповідно до вимог Європейської Хартії місцевого самоврядування.¹

Лейпцизька Хартія визначає, що сталий розвиток міст має гарантувати економічне процвітання, соціальну рівновагу і здорове навколишнє середовище. Вона рекомендує зосередити розвиток на містах, отримати більше користі від використання підходів політики інтегрованого розвитку міст та звернути особливу увагу на райони, що перебувають у несприятливому становищі. Завдяки Угоді про асоціацію з Європейським Союзом, яка була ратифікована у вересні 2014 року, на Україну також поширюється дія Лейпцизької Хартії з її прагненням до розширення самоврядування, прав і можливостей міст.

Необхідні реформи стануть викликом як для національної уряду, так і для місцевих громад. Адміністрація міст та інші комунальні об'єднання отримуватимуть власні фінансові ресурси та надаватимуть державні послуги, які досі надавалися національними органами влади. На додаток до адміністративної реформи уряд має намір сформувати територіальні об'єднання, здатні прийняти цей виклик, згуртувавшись. Швейцарія буде підтримувати такі об'єднання відповідно до Плану дій до Ради Європи для України на 2015-2017 рр. Восени 2015 року під час урядових переговорів український та німецький уряди визначили підтримку цієї реформи шляхом впровадження різноманітних проектів та ініціатив пріоритетом білатерального співробітництва та розвитку. Співробітництво урядів Німеччини та Швейцарії розпочалося з проекту «Інтегрований розвиток міст в Україні». Основною метою проекту є стимулювання та посилення потенціалу основних суб'єктів у містах у плануванні та реалізації інтегрованих стратегій розвитку міст і в той же час, розподілення інвестицій згідно з пріоритетами, визначеними на основі планування.

На цьому фоні набуває першочергової важливості розуміння містами методів та стандартів сучасного розвитку міст так, як вони визначені в концепції інтегрованого або

---

¹ Лейпцизька Хартія сталого європейського міста

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

сталого міського розвитку. Добре розуміння і застосування стандартів планування і процедур допоможе визначити пріоритети розвитку та інвестицій, забезпечить міцний, здатний до адаптації каркас для прийняття рішень і, таким чином зробити свій внесок у залучення ресурсів відповідно до потреб.

Спираючись на досвід, накопичений в інших країнах, GIZ надає підтримку місцевій владі та іншим зацікавленим сторонам шляхом реалізації підходів інтегрованого розвитку міст в Україні з 2009 року в рамках проекту "Міський розвиток та реабілітація старої частини міста Львова". Проект підтримує різні управління Львівської міської ради в плануванні та реалізації стратегій і дій у контексті інтегрованого розвитку міст.

Результатом реалізації проекту GIZ у Львові, поміж іншим, стали розробка і затвердження міською радою інтегрованої концепції розвитку старої частини міста Львова. Проект також створив кілька комунікаційних платформ для діалогу та дебатів з питань розвитку міста з залученням представників міської влади, зацікавлених громадян та громадських організацій. Щорічна "Академія з інтегрованого розвитку міст" дає змогу поділитися накопиченим досвідом та засвоєними уроками з іншими містами України. Партнерство з містом Лейпциг також забезпечує міжнародний обмін досвідом та подальший розвиток управлінських потужностей.

2 Проект

Проект «Інтегрований розвиток міст в Україні» спрямований на підготовку українських міст до децентралізації та місцевого самоврядування шляхом їх підтримки в застосуванні підходів інтегрованого розвитку міст у відповідності з європейськими принципами і цінностями, викладених у Європейській хартії сталого розвитку міст (Лейпцизька хартія).

Проект охоплює чотири основні міста: Чернівці, Полтава, Вінниця та Житомир, з перспективою реалізації на національному рівні.

Оціночна місія GIZ відвідала міста та визначила теми, що представляють інтерес з високим пріоритетом, такі як мобільність, створення громадських просторів, райони, що перебувають у несприятливому становищі, енергоефективність або оновлення міст. Крім того, були визначені загальні аспекти, такі як співучасть, міжвідомче мислення і дії, управління проектами або просування економіки і туризму.

Зосереджуючись на чотирьох основних містах, проект буде також прагнути до тісної співпраці з Львовом та Харковом в якості асоційованих міст-партнерів. Завдяки довгостроковому співробітництву з GIZ (з 2009 року), Львів (730'000 мешканців) є лідером у застосуванні стандартів і процедур в області інтегрованого розвитку міст і буде служити в якості зразкового міста для передачі ноу-хау та досвіду.

3 Три компоненти для сильних міст

Компонент 1: Зміцнення потужностей для розробки, застосування і реалізації процесів і стандартів інтегрованого та сталого розвитку міст

З компонентом зміцнення потужностей GIZ діє на рівні людських ресурсів адміністрацій чотирьох основних міст із метою підвищення їх знань, розуміння і практики застосування концепцій інтегрованого розвитку міст, таких як планування ієрархії, модель міжгалузевої функціональної співпраці (наприклад, відходи – в енергію для міського транспорту – автобусів на біогазі) або розвитку районів.

Очікуваним результатом стане здатність чотирьох основних міст проектувати, застосувати та впроваджувати процеси розвитку міст на інтегрованій та сталій основі, зокрема, для інвестицій в інфраструктуру з особливим акцентом на міській мобільності.

Цільовим кінцевим результатом на виході є генеральний план інтегрованого розвитку для кожного міста, де відображені можливі і призначені для використання заходи з розвитку міст, прийняті з урахуванням погодженого та адаптованого планування ієрархії в галузевих планах та стратегіях.

Розробка генеральних планів потребує досягнення проміжних результатів: інвентаризація та налаштування структури планування (план координації, планування ієрархії), ресурсів (проектна група) і заходів щодо покращення потужностей (навчальна програма, програма навчання тренерів), а також механізми для внутрішнього і зовнішнього залучення й комунікації.

Крім того, враховуючи увагу Державного Секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO) до міської мобільності, галузеві плани для міського транспорту і мобільності повинні бути оновлені і перевірені, що дозволить визначити пріоритетні інфраструктурні проекти, які можуть бути профінансовані в майбутньому.

Концепція моніторингу планів інтегрованого розвитку міст реалізується з метою сприяння контролю за процесом з боку міських голів та міських рад, а також з боку Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон).

Компонент 2: Визначення та підготовка пріоритетних інфраструктурних проектів та реалізація проектів невеликих масштабів з малим бюджетом та високим інвестиційним впливом (швидкі перемоги)

На підставі генеральних планів та галузевих планів/стратегій, розроблених у компоненті 1, пріоритетні інноваційні плани будуть визначені, відібрані та підготовлені таким чином, щоб бути прийнятними для кредитних та міжнародних фінансових установ або партнерів з розвитку. Як наслідок повинні бути підготовлені та оновлені плани міської мобільності. Очікується, що будуть відібрані та підготовлені проекти розвитку міського транспорту.

Результатом мають стати завершені техніко-економічні обґрунтування.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Проекти невеликих масштабів з малим бюджетом та високим інвестиційним впливом повинні бути реалізовані в рамках компонента 2 у якості безпосереднього, видимого і відчутного результату, отриманого від генеральних та оновлених галузевих планів. Це допоможе зміцненню відповідних відомств та збільшить видимість проекту. Ці заходи можуть стосуватися різних галузей.

Компонент 3: Створення механізмів комунікації, координації та кооперації

Досвід та засвоєні уроки будуть відтворені та поширені горизонтально (на одному рівні) між основними та асоційованими містами, а також іншими зацікавленими містами України. Як наслідок, буде посилено обмін знаннями на міжнародному рівні.

З цією метою будуть створені регулярні платформи для міжміських обмінів, в тому числі спеціальна робоча група СРГ (див. також схему організації проекту). Крім цього обміну досвідом сприятимуть: літня академія, навчальні поїздки та участь українських делегацій у міжнародних конференціях зі сталого розвитку міст. Більш загальному поширенню сприятиме електронна платформа на веб-основі. Будуть розроблені посібники з найуспішнішими практиками, адаптованими до українського контексту, а також підручники для партнерських університетів, з якими будуть укладені договори про співпрацю.

Крім того, цей компонент буде підтримувати процес реформ, передаючи досвід з проектування адміністративних і правових середовищ з регіонального на національний рівень (через участь у СРГ), а також через щорічні рекомендації міських рад щодо покращення національного законодавства («Біла книга»).

Залежно від темпів впровадження реформ національним урядом, можна також випробувати нові методи і підходи, запропоновані урядом країни, в пілотних містах.

Проект включатиме застосування наступних інструментів (внесків) GIZ:

- Консультаційні послуги від міжнародних та національних експертів
- Залучення інтегрованих (CIM) експертів²
- Фінансові внески (наприклад, для пілотних проектів або невеликих заходів)
- Залучення короткострокових (зовнішніх) консультантів для виконання конкретних завдань, включаючи складання техніко-економічних обґрунтувань.

---

² CIM: Центр міжнародної міграції та розвитку. Центр компетенції для всесвітньої мобільності в рамках міжнародного співробітництва Уряду Німеччини. Експерти CIM працюють в містах-бенефіціарах і отримують відшкодування за рахунок фонду, що контролюється GIZ. Їх витрати не будуть фінансуватися з коштів проекту.

- Навчальні заходи (навчання на робочому місці на основі оцінки потреб, навчальні поїздки, академії, наставництво)
- Діяльність під егідою муніципальних партнерств
- Матеріальні активи для більш ефективного обладнання міських адміністрацій

3.1 Сталість

Проект складається в основному з покращення потужностей та обміну знаннями і, таким чином, безпосередньо орієнтований на сталий розвиток міста.

Сталість проекту посилюється за рахунок:

- Інтеграції місцевих експертів в консультаційні команди.
- Включення до процесу місцевих зацікавлених сторін (зацікавлені громадяни та громадські об'єднання) разом з представниками міських рад шляхом організації платформ обміну.
- обмін досвідом між містами.
- Закріплення проекту на національному рівні шляхом залучення Мінрегіону та впровадження досвіду отриманого в пілотних містах в національному процесі децентралізації.

3.2 Бенефіціари

Прямими бенефіціарами стануть міські ради чотирьох основних міст (Чернівці, Полтава, Вінниця та Житомир), які виграють від впровадження заходів з покращення потужностей, адресованих їх співробітникам, а також заходів з підтримки, спрямованих на поліпшення планування та підготовки інвестиційних проектів.

Непрямими бенефіціарами стануть мешканці чотирьох основних міст (1,2 мільйони), які отримають користь від застосування механізмів інтегрованого розвитку і в кінцевому підсумку від поліпшення умов життя у своїх містах.

Міські ради асоційованих міст-партнерів (Львів та Харків), їх населення (2,16 мільйони), а також зацікавлені міністерства виграють від обміну досвідом.

4 Лейпцизька Хартія

Проект «Інтегрований розвиток міст в Україні» заснований на загальному розумінні сталого розвитку міст (Лейпцизька Хартія). Сталий розвиток міст є всеосяжною концепцією, в якій інфраструктура є однією з частин, але тією частиною, яка потребує врівноваження з іншими сферами розвитку міст. Проект дозволяє продемонструвати кращі практики в тому, як розробляти і управляти такими всеосяжними концепціями та реалізовувати проекти. Це дозволяє продемонструвати, як узгодити довгострокові міські знання, планування і управління, а також фінансування міської інфраструктури.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

5 Управління проектом

Керівний комітет (КК) має бути створений з представників донорів (Державного Секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO) і Федерального Міністерства економічного співробітництва та розвитку (BMZ)), Мінрегіону, керівника проекту GIZ, а також міських голів. Керівний комітет буде отримувати звіти від керівництва проекту з питань реалізації процесу та обговорювати оновлення оперативних планів або стратегії, де це необхідно. BMZ, швидше за все, буде представлено місцевим офісом GIZ; SECO буде безпосередньо брати участь або делегувати свою участь Швейцарському бюро співробітництва (SCO). Зустріч КК організовується один раз на рік керівником групи GIZ (директором проекту), який також підготує протокол та погодить його з усіма учасниками.

Офіс управління проектом (ОУП), у складі директора проекту (GIZ) та місцевих координаторів проекту (GIZ), які будуть працювати у кожному залученому місті. Директор проекту відповідатиме за загальне планування, контроль, координацію, моніторинг, оцінку та звітність, необхідні для реалізації проекту. Керівника проекту підтримує національна команда професіоналів.

Місцеві координатори проекту будуть виступати в якості адміністративних експертів проекту і в той же час допомагати робочим групам чотирьох міст (див. нижче). Їх типові завдання будуть включати організацію візитів експертів і семінарів, координацію співробітництва представників міських адміністрацій та ОУП, розповсюдження інформації, надання зворотного зв'язку та звітності про досягнутий прогрес чи потреби, що виникають.

У кожному місті повинна бути створена **робоча група** на чолі з делегатом, підзвітним безпосередньо меру міста. Ця група повинна включати в себе представників відповідних секторів міської ради. У Вінниці та Чернівцях голові робочої групи будуть допомагати СІМ експерти, експатріанти, які працюватимуть в якості консультантів для міста, а не частина команди управління проектом. Експерти СІМ передаватимуть знання і досвід з проектування та управління локальними процесами (співучасть, підбір об'єктів, визначення пріоритетів, діалог та комунікації). Ми також пропонуємо містам створити спеціальну групу місцевих експертів для того, щоб направляти, координувати та управляти процесом. Ця робоча група буде підтримуватися національними та міжнародними експертами за потреби.

Центральним інструментом для направлення та моніторингу проекту буде **спеціальна робоча група** (СРГ). Вона діятиме як координаційний комітет і буде вносити пропозиції щодо стратегічних питань та рекомендації щодо діяльності. Вона також буде виступати в якості координаційного підрозділу для обміну ноу-хау і результатами серед міст та на національному рівні через Міністерство регіонального розвитку (Мінрегіон). Вона зустрічатиметься на щоквартальній основі і включатиме представників основних міст, Мінрегіону та Асоціації міст України.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Довгострокова мета полягає в перетворенні спеціальної робочої групи у постійний комітет при Асоціації міст України.

6 Вплив і результати

1.1 Вплив

Українські міста готові до децентралізації та впровадження місцевого самоврядування через розуміння та застосування Європейських Директив зі сталого міського планування і розвитку.

1.2 Результати

1 Чотири міста Чернівці, Полтава, Вінниця та Житомир здатні проектувати, реалізовувати та впроваджувати процеси та стандарти сталого розвитку міст та інфраструктури в якості його складової частини.

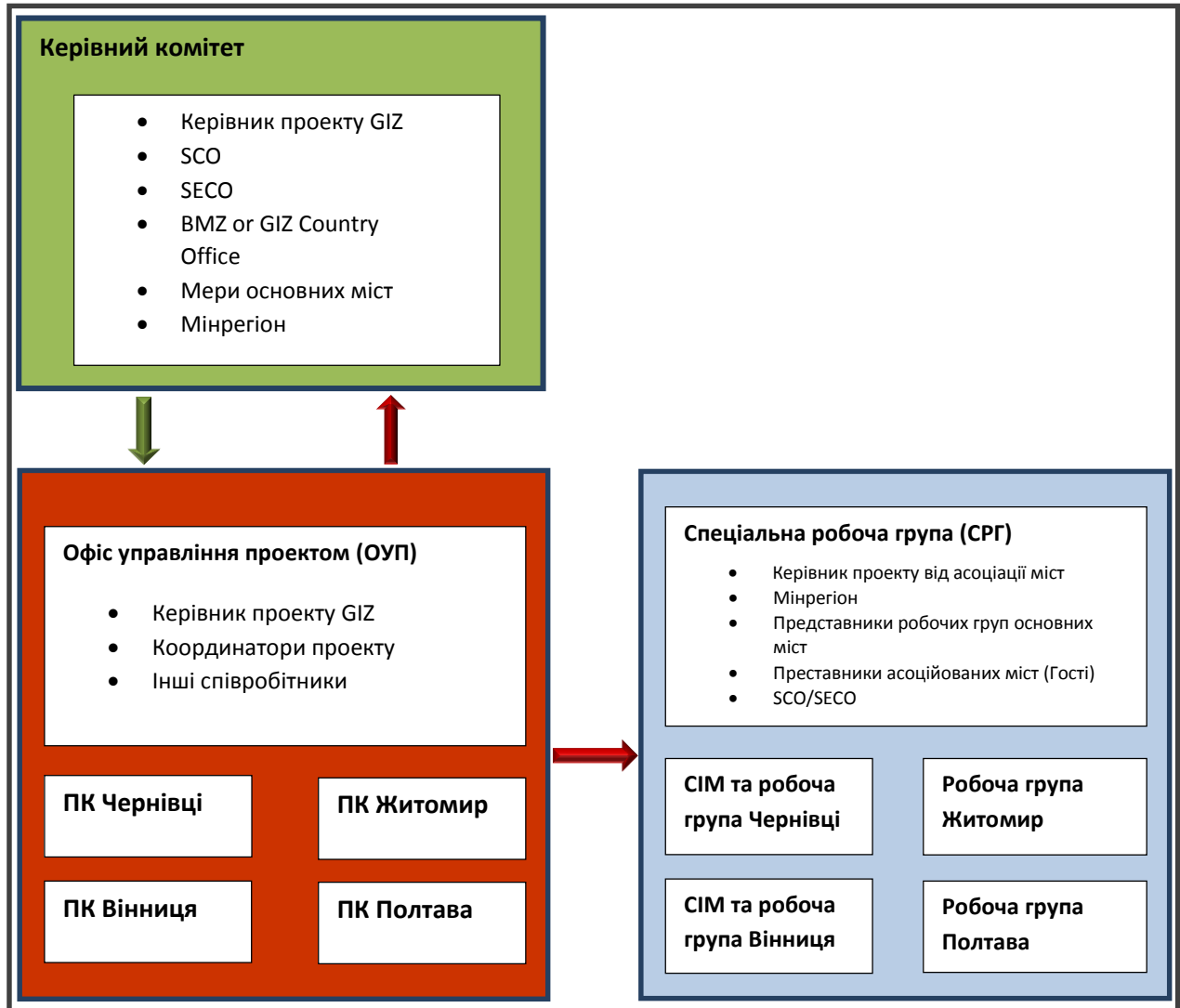
2 Міські проекти в галузі інфраструктури, обрані та підготовлені відповідно до пріоритетів, стандартів і процедур, встановлених планами інтегрованого розвитку міст, успішно пропонуються до фінансування

3 Реалізація проектів невеликих масштабів з малим бюджетом та високим інвестиційним впливом (швидкі перемоги) успішно виконана і дала очікувані результати.

4 Міста-партнери використовують механізми безперервного зв'язку, координації та співпраці в галузі сталого міського розвитку на місцевому, національному та міжнародному рівні.

5 Результати застосовуються в процесі національного реформування.

Додаток: Організаційна структура

- Моніторинг та управління
- Звітування
- Підтримка, організація